

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2011-12-12
 Meddelad i
 Stockholm

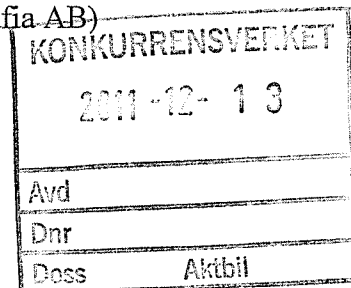
Mål nr
 22744-11
 Enhet 12

SÖKANDE

IPV Im Prima Visuell Kommunikation AB (tidigare Litografia AB)
 556054-0774
 Box 6003
 171 06 Solna

MOTPART

AB Svenska Spel
 106 10 Stockholm

SAKEN

Överprövning av en upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 184438

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND, YRKANDEN, M.M.

Svenska Spel AB (Svenska Spel) genomför en upphandling av tryckeritjänster. Ett öppet förfarande används. Svenska Spel har i tilldelningsbeslut den 3 november 2011 angett att anbuden från följande bolag kommer att antas.

1. Elanders Sverige AB
2. Litografia AB
3. JMS Mediasystem AB

Av beslutet framgår även att alla uppdrag i första hand kommer att gå till den anbudsgivare som har lägst utvärderingspris (Elanders Sverige AB).

Litografia AB (Litografia) ansöker om överprövning av upphandlingen med yrkande att förvaltningsrätten ska rätta prövningen och utvärderingen av inkomna anbud och därvid förkasta anbudet från Elanders Sverige AB. Till stöd för sin talan anger Litografia bl.a. följande.

I sitt förfrågningsunderlag har Svenska Spel ställt ett antal obligatoriska krav, bl.a. krav på leverantören. Efter prövning av de obligatoriska kraven har Svenska Spel förkastat nio anbud medan sex anbud har gått vidare till utvärdering. Elanders Sverige AB:s anbud borde inte ha gått vidare till anbudsutvärdering eftersom bolaget inte uppfyller kravet på en stabil ekonomisk bas. Elanders Sverige AB har nämligen ackumulerade förluster de senaste tre åren med ca 180 000 000 kr. De har därtill en ökande förlusttakt i kombination med låg andel eget kapital samt betalningsanmärkningar. Eventuella garantier från moderbolaget Elanders AB gör inte den ekonomiska situationen bättre eftersom inte heller moderbolaget har någon stabil ekonomisk bas. I en situation där riskklass 3 hos UC AB inte uppfylls hos anbudsgivaren utan kapacitet åberopas från annat företag (t.ex. ett moderbolag), ankommer det på Svenska Spel att pröva om anbudsgivaren har visat att moderbolagets och koncernens ekonomiska ställning sammantaget är

tillräckligt stabil. Svenska Spel har inte gjort någon sådan prövning. Upphandlingen uppfyller därmed inte det grundläggande kravet på affärsmässighet. Litografia har lidit skada av detta eftersom bolaget rätteligen borde ha kommit på första plats och därmed ha varit det företag som i första hand skulle tilldelas alla uppdrag.

Som skriftlig bevisning åberopar Litografia förfrågningsunderlag, upphandlingsprotokoll, årsredovisningar samt utdrag om betalningsanmärkningar från Infotorg.

Svenska Spel bestrider bifall till Litografias ansökan och uppger bl.a. följande.

I frågor och svar daterat den 22 augusti 2011 har Svenska Spel förtydligat vilka krav som ställs på det bolag som utfärdar en garanti åt en anbudsgivare. Kravet på garanten är att denne uppfyller minst riskklass 3 från UC AB, vilket Elanders Sverige AB:s moderbolag gjorde enligt den ingivna garantin (riskklass 5). I förfrågningsunderlaget anges inget krav på att anbudsgivaren ska bifoga utdrag från UC AB eller på något annat sätt visa att kravet på ekonomisk stabilitet för det garanterande bolaget är uppfyllt. Förfrågningsunderlaget anger dessutom endast att Svenska Spel *kan komma* att kontrollera de uppgifter som anbudsgivaren lämnat avseende ekonomisk stabilitet. Till anbudet från Elanders Sverige AB fanns moderbolagets årsredovisning bifogad. I den kunde utläsas att bolagets ekonomi hade en sådan stabilitet att det inte fanns anledning för Svenska Spel att kontrollera uppgiften om riskklass 5 hos UC AB. Svenska Spel har dock i samband med detta yttrande gjort en kreditupplysning på Elanders Sverige AB:s moderbolag. Denna angav riskklass 5.

Svenska Spel har såsom skriftlig bevisning åberopat delar av förfrågningsunderlaget, utskrift av besvarade frågor, moderbolagsgaranti samt kreditupplysning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

De i målet relevanta bestämmelserna i 16 kap. LOU har fått nya lydelse genom SFS 2011:1030. Av övergångsbestämmelse till denna följer dock att bestämmelserna i detta mål ska tillämpas i sina äldre lydelse.

1 kap. 9 § LOU anger att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 1 § LOU anges att en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada, får i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärd enligt bl.a. 16 kap. 5 § samma lag.

I 16 kap. 5 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Av förfrågningsunderlaget från Svenska Spel framgår att frågor till bolaget angående underlaget kan komma att föranleda förtydliganden eller justeringar av ansökningsinbjudan. Flera sådana frågor har ställts till Svenska Spel som har publicerat följande förtydligande i anledning av en av dessa.

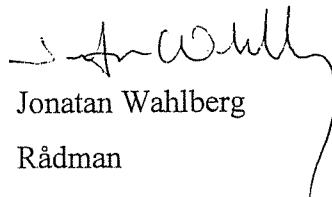
Anbudsgivaren ska ha en stabil ekonomisk bas. I förfrågningsunderlaget anges att det kan visas på olika sätt varav ett är att anbudsgivaren vid inhämtande av kreditupplysning från UC AB ska erhålla lägst riskklass 3. Om lägre kreditvärdering redovisas kan anbudsgivaren visa att denne har eko-

nomisk stabilitet motsvarande det ställda kravet genom återopande av an-
nans kapacitet, exempelvis ett moderbolag.

Det är i dessa fall viktigt att anbudsgivaren visar att denne kommer att för-
foga över de återopade resurserna om anbudsgivaren tilldelas ramavtal.
Anbud ska därför innehålla ett skriftligt löfte som visar att moderbolaget, i
det fall anbudsgivaren tilldelas ett ramavtal, kommer att utfärda en garanti
som säkerställer anbudsgivarens åtagande gentemot Svenska Spel. Av ga-
rantin ska framgå att den är kopplad till utförandet av det åtagande som
upphandlingen omfattar. Moderbolaget ska uppfylla kravet avseende risk-
klass 3.

Det är enligt förfrågningsunderlaget tillräckligt att anbudsgivaren bekräftar
att kravet på omdöme från UC AB är uppfyllt. Inget annat anges än att så är
fallet även avseende omdöme för t.ex. ett garanterande moderbolag. Det
anges inte att Svenska Spel ska kontrollera uppgifterna utan endast att så
kan komma att ske. Mot denna bakgrund, med beaktande av innehållet i det
ovan refererade förtydligandet och av att det i detta mål garanterande bola-
get – Elanders AB – har uppgett sig ha riskklass 5 hos UC AB; är det tydligt
att det saknas grund för förvaltningsrätten att göra något ingripande i upp-
handlingen. De av Litografia angivna omständigheterna kan inte anses strida
mot vare sig likabehandlingsprincipen eller någon annan av de principer
som anges i 1 kap. 9 § LOU. Svenska Spel har såvitt framgår inte heller
brutit mot någon annan bestämmelse i nyss angiven lag. Litografias ansökan
om rättelse ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Jonatan Wahlberg
Rådman

Föredragande har varit Håkan Jöngren

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU